

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)
z dnia 5 grudnia 2006 r. *

W sprawie T-303/02

Westfalen Gassen Nederland BV, z siedzibą w Deventer (Niderlandy), reprezentowana przez adwokatów M. Essersa i M. Custersa,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez A. Bouqueta, działającego w charakterze pełnomocnika,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wniosek o stwierdzenie częściowej nieważności decyzji Komisji 2003/207/WE z dnia 24 lipca 2002 r. w sprawie postępowania na mocy art. 81 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (sprawa COMP/E-3/36.700 — Gazy przemysłowe i medyczne) (Dz.U. 2003, L 84, str. 1), a ewentualnie wniosek o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą,

* Język postępowania: niderlandzki.

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (piąta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes, F. Dehousse i D. Šváby, sędziowie,
sekretarz: M.J. Plingers, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 kwietnia 2006 r.,

wyduje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- ¹ Westfalen Gassen Nederland BV (zwana dalej „skarżącą” lub „Westfalen”) jest przedsiębiorstwem działającym na niderlandzkim rynku gazów przemysłowych i medycznych od 1989 r.

- 2 W grudniu 1997 r. oraz w ciągu 1998 r. Komisja, na podstawie art. 14 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81] i [82] traktatu (Dz.U. 1962, 13, str. 204), przeprowadziła kontrole w pomieszczeniach należących do skarżącej i do różnych spółek działających również na rynku gazów przemysłowych i medycznych, w tym przypadku AGA Gas BV (zwanej dalej „AGA”), Air Liquide BV, Air Products Nederland BV, Boc Gases Benelux (zwanej dalej „BOC”), Hydrogas Holland BV i Messer Nederland BV (zwanej dalej „Messer”).
- 3 Po zażądaniu od wymienionych wyżej spółek informacji na podstawie art. 11 rozporządzenia nr 17, w dniu 9 lipca 2001 r. Komisja skierowała do ośmiu spółek działających w tej branży, w tym do skarżącej, pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 4 W odpowiedzi skarżąca zakwestionowała stan faktyczny opisany w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. W następstwie likwidacji AGA Gas spółka dominująca, AGA AB, udzieliła merytorycznej odpowiedzi na to pismo w imieniu swej dawnej spółki zależnej, stwierdzając wyraźnie, że gotowa jest przyjąć na siebie odpowiedzialność z tytułu popełnionych przez nią naruszeń.
- 5 Po wysłuchaniu zainteresowanych spółek w dniu 10 stycznia 2002 r. Komisja wydała decyzję 2003/207/WE z dnia 24 lipca 2002 r. w sprawie postępowania na mocy art. 81 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (sprawa COMP/E-3/36.700 — Gazy przemysłowe i medyczne) (Dz.U. 2003, L 84, str. 1, zwaną dalej „decyzją”).
- 6 Decyzja została doręczona skarżącej w dniu 26 lipca 2002 r. oraz została skierowana do AGA AB jako do następcy prawnego AGA Gas.

Zaskarżona decyzja

- 7 Komisja wskazuje w decyzji, że zebrała dowody istnienia zмовy pomiędzy konkurentami działającymi w sektorze gazów przemysłowych i medycznych w Niderlandach w szczególności w okresie 1993–1997 (motyw 331).
- 8 Uznała ona (motyw 393 decyzji), że skarżąca wzięła udział w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach dotyczących:
 - ustalenia podwyżki cen od października 1994 r. do grudnia 1995 r.,
 - określenia okresów obejmujących zakaz konkurencji od października 1994 r. do stycznia 1995 r.,
 - ustalenia cen minimalnych od marca 1994 r. do grudnia 1995 r.
- 9 Jeśli chodzi w pierwszej kolejności o podwyżkę cen, Komisja wskazuje na wstępie, że pierwsze dyskusje dotyczące podwyżki cen gazów w butlach w 1995 r. miały miejsce w dniu 14 października 1994 r. podczas spotkania zrzeszenia Vereniging van Fabrikanten van Industriële Gassen (zwanego dalej „VFIG”) skupiającego przedsiębiorstwa, które produkują i sprzedają gazy przemysłowe w Niderlandach. Uczestnikami tego spotkania były: AGA, Air Liquide, Air Products, BOC, Hoek Loos, Hydrogas, Messer, Nederlandse Technische Gasmaatschappij (zwana dalej „NTG”) i skarżąca (motyw 136 decyzji).

- 10 W celu udowodnienia antykonkurencyjnego przedmiotu tego spotkania ta instytucja odwołuje się do treści odręcznych notatek, które zostały zabezpieczone u AGA lub przedstawione przez to przedsiębiorstwo, z datą 17 października 1994 r.
- 11 Komisja podnosi następnie, że te podwyżki cen gazu w butlach w 1995 r. zostały szczegółowo ustalone przez AGA, Air Liquide, Air Products, BOC, Hoek Loos, Messer i Westfalen podczas spotkania VFIG w dniu 18 listopada 1994 r., a dla uzasadnienia tego wniosku opiera się ona na dwóch odręcznie sporządzonych tabelach, jednej tabeli przedstawionej przez AGA (zwanej dalej „tabelą nr 1”) i innej tabeli zabezpieczonej u Air Products (zwanej dalej „tabelą nr 2”) (motywy 139–141 decyzji).
- 12 Zdaniem Komisji tabela nr 1 z datą 21 listopada 1994 r. zawiera w szczególności listę podwyżek cen (wyrażoną w procentach) gazu w butlach w 1995 r. w odniesieniu do Hoek Loos, AGA, Messer, Air Liquide, Air Products, BOC i skarżącej.
- 13 Jeśli chodzi o tabelę nr 2, która również przedstawia podwyżki cen, ta instytucja wskazuje, że najwyraźniej dotyczy ona tego samego spotkania, chociaż nie wszystkie wzmianki zawarte w dwóch tabelach są identyczne. Przypomina ona, że Air Products sądziła na początku, że tabela została sporządzona podczas spotkania z konkurentami, które odbyło się w 1995 r., jednak następnie stwierdziła, że mogła ona odnosić się do spotkania VFIG z listopada 1994 r.
- 14 Komisja stwierdza, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skarżąca oświadczyła, że nigdy aktywnie nie uczestniczyła w tych spotkaniach i nie wiedziała, że kwestie związane z podwyżką cen zostały poruszone, ponieważ nie znajdowały się w porządku dziennym tych spotkań (motyw 145 decyzji).

- 15 Jeśli chodzi w drugiej kolejności o określenie okresów objętych zakazem konkurencji, Komisja stwierdza, że podczas spotkań VFIG w dniach 14 października i 18 listopada 1994 r. kwestie podwyżek cen w 1995 r. zostały poruszone przez AGA, Hoek Loos, Air Liquide, Air Products, Messer, BOC i skarżącą i uzgodnione pomiędzy nimi, a także określono wtedy okres objęty zakazem konkurencji, kończący się w styczniu 1995 r. Ta instytucja odnosi się w tym względzie do odrębnych notatek AGA, o których mowa w pkt 10 powyżej, oraz do tabel nr 1 i 2, w których znajduje się wzmianka dotycząca okresu objętego zakazem konkurencji wynoszącego dwa miesiące, który miał służyć wdrożeniu podwyżek cen (motywy 168–171 decyzji).
- 16 Komisja przypomina, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skarżąca podniosła, że nie udowodniono, że w trakcie dwóch spotkań VFIG, które miały miejsce pod koniec 1994 r., z własnej woli zawarła porozumienie ze swoimi konkurentami dotyczące okresu objętego zakazem konkurencji (motyw 172 decyzji).
- 17 Jeśli chodzi w trzeciej kolejności o ustalenie cen minimalnych, Komisja utrzymuje, że zainteresowane przedsiębiorstwa uzgodniły kilka list cen minimalnych gazów w butlach, których głównym celem było określenie progów, w przypadku gdy przedsiębiorstwa były konkurentami w stosunku do tego samego klienta (motyw 189 decyzji).
- 18 Komisja jest zdania, że podczas spotkań VFIG w dniach 17 marca i 14 października 1994 r. omówiono „skale cen” i „ceny minimalne” gazu w butlach, mające zastosowanie do małych klientów, w celu zawarcia porozumienia przynajmniej pomiędzy skarżącą, Messer, Air Liquide, Hoek Loos i Air Products. Te cztery ostatnie przedsiębiorstwa uzgodniły już system cen minimalnych gazu w butlach w październiku 1990 r. (motywy 194 i 205 decyzji).

- 19 Zdaniem tej instytucji odręczne notatki zabezpieczone u AGA pokazują, że kwestie związane ze „skalami cen” zostały ponownie poruszone podczas spotkań VFIG w marcu i październiku 1994 r. i że w trakcie tego ostatniego spotkania Hoek Loos przedstawiła skalę cen gazu w butlach, podczas gdy ręczne notatki opatrzone datą 17 października 1994 r. potwierdzają, że „ceny minimalne” były omawiane podczas spotkania w październiku (motyw 206 decyzji).
- 20 Komisja wskazuje, że lista cen dla małych nabywców gazów w butlach także została zabezpieczona w pomieszczeniach trzech spółek, to jest u skarżącej w aktach zawierających wzmiankę „VFIG 1995”, u Air Liquide w aktach zatytułowanych „VFIG 1994” i u Messer. Trzy egzemplarze listy zawierają taką samą tabelę cen opatrzoną datą październik 1994 r. i zatytułowaną „tabela dla małych klientów gazów w butlach”, a lista zabezpieczona u Messer zawiera także odręcznie sporządzoną tabelę dodaną w 1996 r. Ta instytucja dodaje, że fakt, iż te spółki zachowały te propozycje w swoich aktach przez kilka lat, oznacza, że miały one dla nich znaczenie (motywy 207 i 208 decyzji).
- 21 W decyzji zaznaczono, że w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów skarżąca oświadczyła, że nie wie, jakim sposobem ta lista znalazła się w jej posiadaniu, i że prawdopodobnie ta lista została jej przekazana podczas spotkania VFIG w dniu 14 października, co jednak nie oznaczało, że zgadzała się rzeczywiście z cenami znajdującymi się w tej tabeli (motyw 212).
- 22 Pełna odpowiedź Komisji odnosząca się do zaprzeczeń skarżącej znajduje się w motywie 351 decyzji i brzmi następująco:

„Komisja podkreśla, że fakt, iż Air Liquide i [skarżąca] uczestniczyły w kilku spotkaniach, które miały na celu ograniczenie konkurencji, potwierdzają dowody

materialne zgromadzone w aktach przez nią sporządzonych. Nawet jeśli można by ustalić, że ten czy inny uczestnik nie miał zamiaru stosować wspólnej woli wyrażonej w trakcie spotkań, to nie ma to wpływu na kwalifikację tych zachowań jako porozumień w rozumieniu art. 81 ust. 1 [WE]. Biorąc pod uwagę wyraźnie antykonkurencyjny charakter spotkań, w których trakcie wyrażono tę wolę poprzez udział w tych spotkaniach bez odcięcia się od tego, co zostało tam powiedziane, zainteresowane przedsiębiorstwa dały do zrozumienia innym uczestnikom, że zgadzały się z przedmiotem dyskusji i że będą odpowiednio postępować. Pojęcie »porozumienia« jest z samej istoty pojęciem obiektywnym. Faktyczne powody (i ukryte intencje) warunkujące przyjęte zachowanie są bezprzedmiotowe”.

23 Decyzja zawiera następujące postanowienia:

„Artykuł 1

AGA AB, Air Liquide BV, [Air Products], [BOC], [Messer], Hoek Loos [NV], [Westfalen], uczestnicząc w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach o charakterze ciągłym w branży gazów przemysłowych i medycznych w Niderlandach, naruszyły art. 81 ust. 1 [WE].

Czas trwania naruszenia był następujący:

— AGA AB: wrzesień 1993 r. – grudzień 1997 r.,

— Air Liquide BV: wrzesień 1993 r. – grudzień 1997 r.,

- [Air Products]: wrzesień 1993 r. – grudzień 1997 r.,
- [BOC]: czerwiec 1994 r. – grudzień 1995 r.,
- [Messer]: wrzesień 1993 r. – grudzień 1997 r.,
- Hoek Loos [NV]: wrzesień 1993 r. – grudzień 1997 r.,
- [Westfalen]: marzec 1994 r. – grudzień 1995 r.

[...]

Artykuł 3

Za naruszenie, o którym mowa w art. 1, nakłada się następujące grzywny:

- AGA AB: 4,15 mln EUR,
- Air Liquide BV: 3,64 mln EUR,
- [Air Products]: 2,73 mln EUR,
- [BOC]: 1,17 mln EUR,

— [Messer]: 1 mln EUR,

— Hoek Loos [NV]: 12,6 mln EUR,

— [Westfalen]: 0,43 mln EUR”.

- ²⁴ Kwota tej grzywny została określona przez Komisję przy zastosowaniu jej wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 traktatu [EWWiS] (Dz.U. 1998, C 9, str. 3, zwanych dalej „wytycznymi”) oraz komunikatu 96/C 207/04 dotyczącego nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, str. 4, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy”).
- ²⁵ Tak więc kwota podstawowa grzywny, określana w zależności od wagi i czasu trwania naruszenia, ustalona została w przypadku skarżącej na 0,51 mln EUR (motyw 438 decyzji).
- ²⁶ Komisja uznała, że skarżąca odegrała bierną rolę w popełnieniu naruszeń i że nie brała udziału we wszystkich aspektach naruszeń oraz że okoliczności łagodzące uzasadniały obniżkę o 15% kwoty podstawowej nałożonej grzywny, która została obniżona do 0,43 mln EUR (motyw 442 decyzji).
- ²⁷ Natomiast skarżąca nie skorzystała z żadnej obniżki na mocy komunikatu w sprawie współpracy.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 28 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 4 października 2002 r. skarżąca wniosła skargę w niniejszej sprawie.
- 29 W następstwie wniesienia tej skargi Komisja uznała, że popełniła błąd w ocenie dotyczący czasu trwania naruszenia zarzucanego temu przedsiębiorstwu. Tak więc w odpowiedzi na skargę przyznała ona, że niesłusznie uwzględniła marzec 1994 r. jako początek naruszenia przypisanego skarżącej.
- 30 W konsekwencji Komisja wydała w dniu 9 kwietnia 2003 r. decyzję 2003/355/WE zmieniającą decyzję (Dz.U. 2003, L 123, str. 49).
- 31 W ten sposób teraz w art. 1 zmienionej decyzji znajduje się wzmianka, że uczestnicząc w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach o charakterze ciągłym w branży gazów przemysłowych i medycznych w Niderlandach w okresie od października 1994 r. do grudnia 1995 r., skarżąca naruszyła art. 81 ust. 1 [WE]. Artykuł 3 decyzji w zmienionym brzmieniu stanowi, że kwota grzywny jest obniżona z 0,43 do 0,41 miliona EUR.
- 32 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (piąta izba) postanowił otworzyć procedurę ustną i w ramach środków organizacji postępowania, o których mowa w art. 64 regulaminu Sądu, wezwał Komisję do przedstawienia jednego dokumentu.
- 33 Na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2006 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.

34 Skarżąca wnosi do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności art. 1 i 3 decyzji nakładającej na nią grzywnę w wysokości 0,43 mln EUR za naruszenie art. 81 WE;
- ewentualnie stwierdzenie nieważności art. 1 decyzji i znaczne obniżenie kwoty nałożonej grzywny;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

35 W replice skarżąca precyzuje, że jej ewentualny wniosek należy rozumieć jako żądanie stwierdzenia w części nieważności art. 1 decyzji w celu uzyskania znacznej obniżki grzywny, która została na nią nałożona w art. 3 tej samej decyzji. Zwraca się ona także do Sądu o przesłuchanie pod przysięgą p. van den Heuija, który wziął udział w spotkaniach VFIG jako dyrektor przedsiębiorstwa działającego w spornym sektorze i którego oświadczenie jest załączone do skargi.

36 Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie wniosku o przesłuchanie świadka;
- oddalenie skargi;
- obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

W przedmiocie wniosku o stwierdzenie nieważności art. 1 i 3 decyzji

Argumenty stron

- 37 Skarżąca podkreśla na początku, że zakwestionowała stan faktyczny opisany w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, a także stan faktyczny, na którym została oparta decyzja.
- 38 Podnosi ona, że Komisja nie dowiodła w sposób wymagany prawem, że uczestniczyła ona w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach i że pozwana naruszyła w ten sposób obowiązek uzasadnienia, o którym mowa w art. 253 WE. Skarżąca wymienia także naruszenie przez Komisję zasady równego traktowania.
- 39 Skarżąca podkreśla, że przystąpiła do VFIG utworzonego w dniu 23 marca 1989 r. dopiero w lipcu 1994 r. i że po raz pierwszy wzięła udział w spotkaniu tego zrzeszenia w dniu 14 października 1994 r. Zdaniem skarżącej Komisja opiera się na tym udziale w spotkaniach w dniu 14 października 1994 r. oraz w dniu 18 listopada tego samego roku w celu obciążenia jej niesłusznie odpowiedzialnością za trojakić zachowanie antykonkurencyjne, to jest za ustalenie podwyżki cen, za określenie okresów objętych zakazem konkurencji i za ustalenie cen minimalnych.

W przedmiocie ustalenia podwyżki cen

- 40 Skarżąca podnosi w pierwszej kolejności, że w trakcie dwóch spotkań VFIG w dniach 14 października i 18 listopada 1994 r. odmówiła wzięcia udziału w uzgodnionej

podwyżce cen w 1995 r. Stwierdza ona, że podczas spotkania VFIG w dniu 14 października 1994 r. zdziwiła się, słysząc rozmowy na temat podwyżki cen, który nie znajdował się w porządku dziennym, i wyraziła swoje zaskoczenie.

- 41 Skarżąca utrzymuje, że podczas każdego spotkania odmawiała stwierdzenia, czy nastąpi podwyżka cen i czy w danym wypadku będzie ona wynosić 5% lub 6%, ponieważ w owym czasie nie ustaliła jeszcze swoich cen w 1995 r. i ponieważ koniecznie musiała zasięgnąć opinii spółki-matki, Westfalen AG. Skarżąca utrzymuje, że oświadczyła, że nie jest przeciwna podwyżkom samym w sobie, ale że nie zgadza się na porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki (zwane dalej „kartelem”) i że ponieważ była zwolennikiem wywierania presji cenowej, miała zamiar dostosować swoją politykę w sposób niezależny.
- 42 Skarżąca jest zdania, że jej oświadczenia można jedynie uznać za ostrożne i niewyraźne. Skarżąca nie przedstawiła żadnej informacji dotyczącej swojej przyszłej polityki handlowej, pozostawiając inne przedsiębiorstwa w niepewności co do jej zachowania na rynku w 1995 r.
- 43 Jej sprzeciw wobec antykonkurencyjnego porozumienia znajduje potwierdzenie w oświadczeniach p. Nordkampa, reprezentującego skarżącą podczas spornych spotkań, oraz w oświadczeniach p. van den Heuija, członka NTG, który był także obecny na tych spotkaniach. Skarżąca podnosi, że p. van den Heuij nie miał najmniejszego interesu osobistego w formułowaniu takiego oświadczenia i zatem nie można mieć wątpliwości co do jego prawdziwości. Ponieważ Komisja jedynie stwierdza, że sporne oświadczenie jest pozbawione wszelkiej wiarygodności, skarżąca zwraca się do Sądu o przesłuchanie p. van den Heuij pod przysięgą.
- 44 Ponadto wbrew twierdzeniom Komisji nie ma żadnej sprzeczności pomiędzy oświadczeniami skarżącej przedstawionymi w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów a jej oświadczeniami w ramach niniejszego postępowania.

- 45 Skarżąca utrzymuje w drugiej kolejności, że dokumenty, na których Komisja opiera swoje wnioski, są pozbawione znaczenia.
- 46 Tak więc zdaniem skarżącej nie można mieć pewności, że tabele nr 1 i 2 dotyczą spotkania z dnia 14 października lub spotkania z dnia 18 listopada 1994 r.
- 47 W opinii skarżącej tym dwóm spornym tabelom brakuje również spójności. W rzeczywistości w tabeli nr 1 chodzi o podwyżkę cen przez skarżącą rzędu 5–6%, podczas gdy w tabeli nr 2 znajduje się wzmianka o podwyżce przekraczającej 6%. Ta niespójność jest tym bardziej uderzająca, że w odniesieniu do innych przedsięwzięć wskazane w tych dwóch dokumentach wartości się zgadzają.
- 48 Skarżąca utrzymuje, że obie tabele wydają się także sprzeczne w zakresie taryf wynajmu i kosztów transportu. Podczas gdy z tabeli nr 1 wynika, że skarżąca nie została nawet poinformowana o zawarciu porozumień w tym zakresie, tabela nr 2 wskazuje, że skarżąca zawarła porozumienie w sprawie wynajmu cylindrów. Także wspomniane kwoty taryf wynajmu w obu tabelach nie zgadzają się. Poza tym nie jest wcale wykluczone, że wzmianka „WF nie została poinformowana?? Zaakceptowana??”, znajdująca się w odrębnych notatkach AGA opatrzonych datą 17 października 1994 r., nie dotyczy tylko kosztów wynajmu i transportu, ale wszystkich innych kwestii poruszonych podczas spornego spotkania.
- 49 Skarżąca utrzymuje, że jeśli przyjąć, że dwie tabele dotyczą spotkań z dnia 14 października i z dnia 18 listopada 1994 r., można na tej podstawie wyprowadzić wnioski, że inne podmioty gospodarcze nie miały jasnych wyobrażeń co do jej polityki cenowej i że zatem jej oświadczenia podczas tych spotkań były szczególnie niewyraźne.

- 50 Według skarżącej Komisja jedynie powtórzyła z wygody to, co inni uczestnicy stwierdzili na temat skarżącej, bez podania zastrzeżeń, które skarżąca przedstawiła wobec swoich twierdzeń. Ponadto Komisja również nie starała się wyjaśnić różnic, przyjętych jednak w motywie 141 decyzji, pomiędzy danymi liczbowymi znajdującymi się w dwóch tabelach i decyzja jest w tym zakresie niewystarczająco uzasadniona.
- 51 Skarżąca uważa, że te różnice można wyjaśnić tym, że dane zawarte w tych tabelach odzwierciedlają tylko wolę ich autorów, a nie podwyżkę cen, którą ustaliła skarżąca. To wyjaśnienie potwierdzają inne dokumenty pochodzące od przedsiębiorstw obecnych na spotkaniach VFIG i w których znajdują się wzmianki dotyczące nazwy skarżącej, pomimo że nie uczestniczyła ona w tych spotkaniach.
- 52 Skarżąca podkreśla, że w różnych okresach działania kartelu jego uczestnicy wymienili jej nazwę w odniesieniu do spotkań VFIG, w których ona nie uczestniczyła, a Komisja słusznie nie uwzględniła tych oświadczeń. Chociaż tabele nr 1 i 2 odnoszą się właśnie do tych nieprawdziwych wzmianek, pozwana uwzględniła je bez żadnych wątpliwości. W każdym razie te odrębne notatki odpowiadające tabelom nr 1 i 2 są bardzo związane i nie można ich uważać za zupełny protokół z tych spotkań.

W przedmiocie określenia okresów objętych zakazem konkurencji

- 53 Skarżąca podnosi, że podczas spotkań VFIG w dniu 14 października i w dniu 18 listopada 1994 r. wzięła udział w dyskusjach dotyczących zastosowania moratorium, jednak w celu wyrażenia swojego sprzeciwu wobec tego środka, otrzymując przy tej okazji poparcie innych małych przedsiębiorstw. Dowodzi tego ponownie wyraźne oświadczenie p. van den Heuila.

- 54 Skarżącej twierdzi, że tabele nr 1 i 2, którym brakuje spójności i na których podstawie można tylko określić zachowanie, jakiego oczekiwały od skarżącej inne przedsiębiorstwa, nie stoją w sprzeczności z przebiegiem spotkań, który został opisany w poprzednim punkcie.
- 55 Chociaż skarżąca jest świadoma, że fakt nieprzestrzegania antykonkurencyjnego porozumienia nie wyklucza naruszenia art. 81 ust. 1 WE, podkreśla ona, że w trakcie obowiązywania moratorium skontaktowała się z różnymi klientami przedsiębiorstw konkurencyjnych i że na tę okoliczność przedstawiła Komisji dowód.

W przedmiocie ustalenia cen minimalnych

- 56 Skarżąca zaprzecza, by mogła wziąć udział w dyskusjach na temat cen minimalnych podczas spotkania w marcu 1994 r., a tym bardziej zawrzeć porozumienie, ponieważ nie była obecna na tym spotkaniu. Dodaje ona także, że nie wzięła również udziału w dyskusji na temat cen minimalnych podczas spotkania w dniu 14 października 1994 r., a odrębne notatki AGA dotyczące tego spotkania nie dowodzą jej udziału w tej dyskusji ani zawarcia porozumienia. Punkty 132 i 133 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów nawet potwierdzają, że małe przedsiębiorstwa, jak skarżąca, stawiały opór podczas spotkań VFIG.
- 57 Fakt, że u skarżącej zabezpieczono tabelę cen minimalnych, jest pozbawiony znaczenia. Skarżąca precyzuje, że jedynie powiedziała, że jest możliwe, iż ta tabela została jej przekazana na spotkaniu w dniu 14 października 1994 r., a nie, jak podnosi Komisja, że istniało duże prawdopodobieństwo, że ta tabela została jej przekazana na tym spotkaniu. Jedynie fakt posiadania przez skarżącą takiego dokumentu nie dowodzi w żadnym przypadku jej udziału w porozumieniu dotyczącym cen minimalnych ani ewentualnej dyskusji na ten temat. Komisja słusznie nie przyznała znaczenia innym informacjom, które skarżąca otrzymała nie z własnej inicjatywy.

- 58 Na zakończenie skarżąca stwierdza, że udział przedsiębiorstwa w dyskusji na temat koordynacji zachowań na rynku nie stanowi naruszenia zakazu kartelu, jeśli okaże się, że to przedsiębiorstwo faktycznie sprzeciwiło się tej koordynacji (wyrok Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. str. I-4125, pkt 94–96).
- 59 Skarżąca podnosi, że biorąc pod uwagę jej zachowanie podczas spotkań VFIG w dniu 14 października i 18 listopada 1994 r., należy uznać, że zgodnie z wymogami orzecznictwa (wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-9/99 HFB i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1487, pkt 223) odcięła się publicznie od treści tych spotkań. Zdaniem skarżącej osoba, która dystansuje się do tego, co zostało powiedziane podczas spotkania, w nieunikniony sposób uczestniczy w dyskusji, ale nie oznacza to, że tym samym narusza zakaz kartelu. W tym względzie Komisja sama sobie przeczy, ponieważ przyznaje, że udział w oficjalnym spotkaniu nie stanowi sam w sobie udziału w kartelu. Ponadto orzecznictwo nie stawia wymogu, wbrew sugestiom Komisji, aby dowód odcięcia się został przeprowadzony za pomocą dokumentu z okresu naruszenia, ani aby ten dowód pochodził jedynie od uczestników kartelu.
- 60 Według skarżącej jej podejście łatwo można wytłumaczyć jej sytuacją na rynku właściwym, tzn. tym, że jest młodym i małym przedsiębiorstwem, któremu jednak udało się zwiększyć obrót dzięki dynamicznej polityce handlowej. Uczestnicy kartelu i sama Komisja (motyw 78 decyzji) przyznają, że skarżąca pełniła rolę „zbijacza cen”. W tym kontekście skarżąca nie miała interesu być związaną porozumieniem dotyczącym podwyżek cen.
- 61 Skarżąca twierdzi, że jej otwarty sprzeciw oraz innych małych przedsiębiorstw spowodował, że duże przedsiębiorstwa musiały kontynuować bezprawne negocjacje poza systemem spotkań w ramach VFIG i bez udziału tych małych przedsiębiorstw. Skarżąca powinna była zostać uznana za przedsiębiorstwo „niweczące kartel”, a nie

za przedsiębiorstwo, które ma bierny udział w kartelu. Ponadto, mimo że wspomniana powyżej sytuacja jest opisana w pkt 132 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, Komisja nie przedstawia jej w decyzji, która jest w tym zakresie niewystarczająco uzasadniona.

- 62 Komisja podkreśla, że skarżąca nie kwestionuje swojego udziału w spotkaniach kartelu w dniu 14 października i w dniu 18 listopada 1994 r., ani że przedmiotem tych spotkań było ograniczenie konkurencji. Wprawdzie udział sam w sobie w spotkaniach VFIG nie jest jednoznaczny z udziałem w spotkaniach związanych ze złą, jednak także nie oznacza, że w ramach lub na marginesie tych spotkań nie zawarto żadnego kartelu.
- 63 Komisja wskazuje, że w orzecznictwie jasno zostało uznane, że przedsiębiorstwo uczestniczące w spotkaniu członków kartelu bez aktywnego udziału w nim ponosi odpowiedzialność za naruszenie, chyba że zdystansuje się otwarcie od treści tego spotkania (przywołany w pkt 59 powyżej wyrok w sprawie HFB i in. przeciwko Komisji, pkt 223).
- 64 W przywołanym w pkt 58 powyżej wyroku w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, cytowanym przez skarżącą, Trybunał stwierdził, że ciężar dowodu na okoliczność odcięcia się spoczywa na osobie, która powołuje się na tę okoliczność. Otóż w niniejszym przypadku skarżąca nie przeprowadziła takiego dowodu.
- 65 Pozwana jest przeciwna wnioskowi o przesłuchanie przez Sąd p. van den Heuvela. Ten wniosek został złożony za późno, ponieważ niezgodnie z art. 48 regulaminu Sądu skarżąca nie uzasadniła opóźnienia w złożeniu tego wniosku dowodowego. Ponadto te zeznania nie mogą wnieść nic nowego do dyskusji i nie są użyteczne.

W przedmiocie czasu trwania naruszenia

- ⁶⁶ W swojej skardze skarżąca podnosi, że decyzja nie jest prawidłowa w zakresie czasu trwania naruszenia uwzględnionego przez Komisję, ponieważ nie była ona obecna na spotkaniu VFIG w marcu 1994 r. Wskazuje ona w replice, że przyjęła informację o przyznaniu się przez Komisję do swojego błędu w odniesieniu do początku naruszenia, który obecnie został ustalony na październik, a nie marzec 1994 r.
- ⁶⁷ Komisja uważa, że argumentacja skarżącej dotycząca czasu trwania naruszenia jest całkowicie pozbawiona znaczenia, ponieważ na podstawie wytycznych uwzględniła ona sprostowanie czasu trwania naruszenia i obniżyła grzywnę.

W przedmiocie naruszenia zasady równego traktowania

- ⁶⁸ Skarżąca utrzymuje, że Komisja naruszyła zasadę równego traktowania w ramach oceny udziału małych przedsiębiorstw, uznając, że jedynie skarżąca naruszyła zakaz kartelu, a nie spółki NTG i Hydrogas, które uczestniczyły w kilku spotkaniach, na których omawiano kwestie związane z bezprawnymi porozumieniami. Uzasadnienie decyzji wydaje się zupełnie niewystarczające w tym zakresie.
- ⁶⁹ Komisja podnosi, że argumentacja dotycząca zarzucanego naruszenia zasady równego traktowania, w której chodzi o obniżenie kwoty grzywny, jest pozbawiona podstaw.

- 70 Według Komisji udział NTG różni się całkowicie od udziału skarżącej, a ponadto to przedsiębiorstwo udowodniło w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, że nie ponosi odpowiedzialności. Także sytuacji Hydrogas nie można przyrównywać do sytuacji skarżącej, ponieważ Komisja nawet nie wysłała mu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z uwagi na brak wskazówek co do jego bezprawnego zachowania. Komisja dodaje, że udział w oficjalnych spotkaniach VFIG nie oznaczał sam w sobie udziału w spotkaniu kartelu i że nie dysponowała ona — tak jak w przypadku skarżącej — dowodami na okoliczność udziału NTG i Hydrogas w podwyżkach cen, w moratorium lub w cenach minimalnych.
- 71 Komisja podnosi, że nawet gdyby pozostałe przedsiębiorstwa niesłusznie nie zostały objęte postępowaniem, sytuacja skarżącej byłaby identyczna. W rzeczywistości ewentualne przyznanie nienależnej korzyści nie oznacza, że skarżąca miałaby prawo domagać się obniżenia własnej grzywny, jeśli ta grzywna została ustalona zgodnie z prawem (wyroki Sądu z dnia 7 lipca 1994 r. w sprawie T-43/92 Dunlop Slazenger przeciwko Komisji, Rec. str. II-441, pkt 176 i z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-23/99 LR AF 1998 przeciwko Komisji, Rec. str. II-1705, pkt 367).

Ocena Sądu

Uwagi wstępne

- 72 Należy wskazać, że skarżąca podnosi, że Komisja nie udowodniła w sposób wymagany prawem, że uczestniczyła ona w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach i że „wskutek takiego działania Komisja naruszyła także zasadę dotyczącą uzasadnienia wyrażoną w art. 253 WE”. Skarżąca podkreśla w szczególności niewystarczające uzasadnienie w odniesieniu do wskazanych różnic pomiędzy danymi liczbowymi zawartymi w tabeli nr 1 i 2, jej roli jako przedsiębiorstwa „niweczącego kartel” i szczególnego traktowania, jakie zostało wobec niej zastosowane w porównaniu z dwoma pozostałymi małymi przedsiębiorstwami. Ze

wskazanego powyżej sformułowania oraz z argumentacji przedstawionej przez skarżącą wynika, że podniesiony zarzut nie dotyczy właściwie braku uzasadnienia lub niewystarczającego uzasadnienia, co kwalifikuje się jako naruszenie istotnych wymogów proceduralnych w rozumieniu art. 230 WE, lecz łączy się faktycznie z krytyką dotyczącą zasadności decyzji, a zatem materialnej legalności tego aktu, który jest, zdaniem skarżącej, niezgodny z prawem z uwagi na brak przedstawienia przez Komisję dowodów na okoliczność naruszenia art. 81 i naruszenie zasady równego traktowania.

W przedmiocie publicznego odcięcia się podniesionego przez skarżącą

73 Skarżąca podnosi, że Komisja nie udowodniła w sposób wymagany prawem jakiegokolwiek naruszenia przez nią art. 81 ust. 1 WE.

74 Należy przypomnieć, że w przypadku sporu co do istnienia naruszenia reguł konkurencji na Komisji spoczywa ciężar dowodu na okoliczność naruszeń, które stwierdza, oraz powołania środków dowodowych mogących wykazać w sposób wystarczający okoliczności stanowiące naruszenie (wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 1998 r. w sprawie C-185/95 P Baustahlgewebe przeciwko Komisji, Rec. str. I-8417, pkt 58).

75 Do zastosowania art. 81 ust. 1 traktatu wystarczy, że porozumienie ma na celu zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji niezależnie od jego rzeczywistych skutków. Tak więc w przypadku porozumień, do których dochodzi podczas spotkań konkurujących ze sobą przedsiębiorstw, naruszenie tego postanowienia ma miejsce, gdy spotkania mają taki właśnie cel i zmierzają w ten sposób do sztucznej regulacji rynku (wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. I-5425, pkt 145).

76 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, aby w dostatecznym stopniu udowodnić udział przedsiębiorstwa w kartelu, wystarczy, że Komisja wykaże, że dane przedsiębiorstwo uczestniczyło w spotkaniach, w trakcie których zawarto porozumienia niezgodne z prawem konkurencji i wyraźnie się temu nie sprzeciwiło. Jeśli uczestnictwo w takich spotkaniach zostanie ustalone, to na tym przedsiębiorstwie spoczywa obowiązek przedstawienia dowodów, które mogą świadczyć, że jego udziałowi w tych spotkaniach w najmniejszym stopniu nie przyświecał cel antykonkurencyjny, poprzez wykazanie, że poinformowało ono swoich konkurentów o tym, że uczestniczy w tych spotkaniach w innym aniżeli oni celu (zob. w szczególności wyrok z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-123, pkt 81 i przywołane tam orzecznictwo).

77 Tę zasadę uzasadnia to, że wskutek uczestnictwa w takim spotkaniu bez publicznego odcięcia się od jego przebiegu przedsiębiorstwo wywołało u innych uczestników wrażenie, że utożsamia się z wynikiem tego spotkania i że odpowiednio się do niego zastosuje (przywołany w pkt 76 powyżej wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 82).

78 W niniejszym przypadku skarżąca nie kwestionuje swojego udziału w dwóch spotkaniach VFIG w dniu 14 października i 18 listopada ani ich antykonkurencyjnego przedmiotu. Jednakże skarżąca podnosi, że z uwagi na jej zachowanie na tych spotkaniach należy uznać, że publicznie odcięła się od ich antykonkurencyjnej treści, zgodnie z wymogami orzecznictwa.

— W przedmiocie ustalenia podwyżek cen i określenia okresu objętego zakazem konkurencji

79 W swoich pismach skarżąca ogólnie podnosi, że „pokazała swój sprzeciw wobec porozumień dotyczących zachowania [przedsiębiorstw] na rynku podczas spotkań w dniu 14 października i 18 listopada 1994 r.”.

- 80 Jeśli chodzi o podwyżkę cen, podnosi ona, że jasno zaznaczyła, że nie zgadzała się z podwyżką cen i że będąc zwolennikiem wywierania presji cenowej, zamierzała w sposób niezależny dostosować swoją politykę do rynku. Dodaje ona, że nie chciała powiedzieć „podczas spotkania”, czy zamierza podwyższyć ceny w 1995 r. i ewentualnie w jakim zakresie, ale oświadczyła, że co do zasady nie była przeciwna podwyżkom. Twierdzi także, że jej dyrektor, p. Nordkamp, nie chciał powiedzieć „na żadnym spotkaniu”, czy będzie miała miejsce podwyżka cen i ewentualnie czy będzie ona wynosić 5%, czy 6%.
- 81 W swoim oświadczeniu p. Nordkamp stwierdził, że po tym, jak inne przedsiębiorstwa oświadczyły „podczas jednego z dwóch spornych spotkań VFIG”, że zamierzały podnieść ceny o 5% lub 6%, wyraził się niejasno co do kwestii, czy Westfalen podniesie swoje ceny w 1995 r. i ewentualnie w jakim zakresie”.
- 82 Te oświadczenia odpowiadają jedynie częściowo oświadczeniom skarżącej zawartym w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, w którym zainteresowana wskazała, że co do „po spotkaniu” w odniesieniu do polityki handlowej po ogłoszeniu podwyżek cen przez inne przedsiębiorstwa oświadczyła, że zamierza „podnieść ceny o 5% lub 6% w 1995 r.”, co stoi w sprzeczności ze sformułowaniem w skardze przedstawionym wyżej. Skarżąca dodaje, że „ani podczas spotkań w dniu 14 października lub w dniu 18 listopada 1994 r., ani w żadnej innej chwili nie zobowiązała się do zastosowania ustalonej podwyżki cen”, co nie odpowiada wyraźnemu stwierdzeniu, że sprzeciwia się podwyżce cen.
- 83 Przynajmniej wydaje się, że skarżąca nie zajęła wyraźnego stanowiska w kwestii podwyżki cen. Tak więc nie powiedziała wyraźnie, że będzie miała miejsce podwyżka cen w 1995 r., ale także nie oświadczyła, że takiej podwyżki w tym samym roku nie będzie.

- 84 Skarżąca nie zajęła stanowiska w sposób, który wyraźnie pozwoliłby sądzić innym przedsiębiorstwom, że odcinała się ona od pomysłu takiej podwyżki. Jej zachowanie, określone przez nią jako niewyraźne, jest podobne do milczącej zgody, która zachęca do kontynuowania naruszenia i utrudniania jego wykrycia. Takie zachowanie stanowi bierny rodzaj uczestnictwa w naruszeniu, który może doprowadzić do odpowiedzialności przedsiębiorstwa (zob. podobnie przywołany w pkt 76 powyżej wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 84).
- 85 Jeśli chodzi o drugie zachowanie antykonkurencyjne zarzucone przez Komisję, skarżąca stwierdziła w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, że „podczas spotkania sprzeciwiła się moratorium” i że „p. Nordkamp ani podczas spotkania, ani w żadnej innej chwili nie zobowiązał się w imieniu Westfalen do przestrzegania moratorium”, co potwierdziła ona w swoich pismach procesowych, wskazując, że wypowiedziała się przeciwko ustanowieniu moratorium.
- 86 W celu udowodnienia, że faktycznie w swoich oświadczeniach wyraziła sprzeciw i że publicznie odcięła się od dyskusji w ramach zмовy, w których uczestniczyła, skarżąca opiera się zasadniczo na oświadczeniu p. van den Heuija.
- 87 Świadek stwierdza, że podczas spotkania VFIG skarżąca zaprotestowała przeciwko antykonkurencyjnym propozycjom sformułowanym przez inne przedsiębiorstwa będące członkami zrzeszenia zawodowego. Na podstawie tych zeznań ten protest nie wynikał ze sprzeciwu co do zasady wobec wyraźnie bezprawnego uzgodnienia, ale z tego, że to uzgodnienie nie odpowiadało a priori interesom gospodarczym NTG i skarżącej w tamtym czasie.

- 88 Należy stwierdzić, że z samej treści oświadczenia p. van den Heuija wynika, że nie zachował on dokładnych wspomnień ze spornego spotkania. Tak więc świadek wskazuje, że nie przypomina sobie ani daty tego spotkania, ani czasu trwania moratorium omawianego podczas tego spotkania, ani czy dyrektor Hydrogas także zaprotestował przeciwko spornym propozycjom.
- 89 Oświadczenie p. van den Heuija z dnia 9 października 2002 r. dotyczy tylko jednego spotkania VFIG, które odbyło się „osiem lat wcześniej”. Ze względu na tę jedyną wskazówkę co do czasu i w świetle tabeli ujmującej wszystkie spotkania VFIG ze wzmianką co do udziału poszczególnych przedsiębiorstw będących członkami zrzeszenia (motyw 106 decyzji) należy wskazać, że sporne oświadczenie może dotyczyć jedynie spotkania z dnia 14 października 1994 r., skoro NTG, przedsiębiorstwo, w którym dyrektorem jest p. van den Heuij, nie było obecne na kolejnym spotkaniu w dniu 18 listopada 1994 r.
- 90 Ponadto zeznania p. van den Heuija nie zgadzają się dokładnie z opisem skarżące w zakresie przebiegu spornego spotkania, ponieważ świadek nie wymienia kolejnych ogłoszeń podwyżek cen o 5% lub 6% przez niektóre przedsiębiorstwa, ani z oświadczeniami p. Nordkampa, według którego skarżąca „zamierzała podnieść ceny o 5% lub 6% w 1995 r.” lub nie była co do zasady przeciwna podwyżkom, jednocześnie nie chcąc powiedzieć, czy będzie miała miejsce podwyżka cen w 1995 r., a jeśli tak, to w jakim zakresie.
- 91 Świadek mówi o ogólnym sprzeciwie po ogłoszeniu antykonkurencyjnych propozycji, o czym skarżąca nie wspomniała. Podnosi ona, że poprzez reakcje na każdą z trzech spornych inicjatyw antykonkurencyjnych pokazała swój sprzeciw wobec bezprawnej koordynacji.

- 92 Z powyższych rozważań wynika w każdym razie, że twierdzenie skarżącej, według której zeznania „p. [...] van den Heuija, który sam uczestniczył w dwóch spotkaniach VFIG w dniu 14 października 1994 r. i w dniu 18 listopada 1994 r., potwierdzają, że podczas spotkań ostro sprzeciwiła się [ona] propozycjom zakazanego kartelu”, nie może zostać uwzględnione przez Sąd, ponieważ jest ono jak najbardziej i zwyczajnie błędne.
- 93 W tym względzie skarżąca zapytana na rozprawie przez Sąd wyraźnie przyznała, że p. van den Heuij nie uczestniczył w spotkaniu VFIG w dniu 18 listopada 1994 r. To stwierdzenie jest decydujące dla oceny odpowiedzialności skarżącej.
- 94 Należy przypomnieć, że Komisja opiera się na udziale skarżącej zarówno w spotkaniu VFIG w dniu 14 października 1994 r., jak i w dniu 18 listopada tego samego roku, twierdząc, że skarżąca wzięła udział w porozumieniach dotyczących ustalenia podwyżek cen i określenia okresu objętego zakazem konkurencji.
- 95 Otóż skarżąca nie przedstawia żadnej konkretnej i obiektywnej wskazówki, która dowodziłaby, że odcięła się publicznie od wyraźnie antykonkurencyjnego przedmiotu spotkania z dnia 18 listopada 1994 r.
- 96 Jedynie twierdzenia skarżącej, że takie odcięcie się z uwagi na jej pozycję młodego i dynamicznego przedsiębiorstwa na rynku właściwym jest prawdopodobne, nie mogą wystarczać do spełnienia wymogów dotyczących ciężaru dowodu, który na niej spoczywa.

- 97 Tak jak słusznie podkreśla Komisja, skarżąca mogła mieć interes w tym, by dostawcy gazu przestrzegali zawartych porozumień i by sądzili, że ona także zastosowałaby się do nich, podczas gdy bez powiadomienia o tym tych przedsiębiorstw stosowała ceny nieco niższe od cen uzgodnionych w celu zwiększenia swojej marży oraz udziału w rynku. Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeśli zachowanie danych przedsiębiorstw na rynku nie jest zgodne z uzgodnionymi „regułami gry”, to nie ma to w żaden sposób wpływu na ich odpowiedzialność z tytułu udziału w antykonkurencyjnym porozumieniu (wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 Cimenteries CBR i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-491, pkt 1389).
- 98 Skarżąca wskazuje również, że nie jest wcale wykluczone, że wzmianka „WF nie została poinformowana?? Zaakceptowana??”, znajdująca się w odręcznych notatkach AGA, przywołana przez Komisję (motywy 138 i 169 decyzji), może nie tylko dotyczyć kosztów wynajmu i transportu, ale wszystkich innych kwestii poruszonych podczas dyskusji w ramach zмовы.
- 99 Wśród dowodów w postaci dokumentów przedstawionych przez Komisję znajdują się rzeczywiście odręczne notatki przekazane przez AGA, które zawierają następujące wzmianki:

„17.10.94

VFIG

Podwyżka cen

Wynajem 0,25 Transport

WF nie została poinformowana?? Zaakceptowana??,

Ceny gazów w butlach + 6% + wynajem i transport

Pojedyncze umowy + 4,5%, wzór indeksu?

[...]

Moratorium: 1 grudnia + 3–4 miesiące”.

100 Poza tym, że sporna wzmianka odnosi się do pierwszego punktu notatek dotyczących kosztów wynajmu i transportu, a nie podwyżki cen gazów w butlach, o której mowa w odrębnym punkcie, wystarczy stwierdzić, że odręczne notatki są wyraźnie opatrzone datą 17 października 1994 r., czyli datą następującą zaledwie kilka dni po dacie odbycia się w dniu 14 października 1994 r. w ramach umowy spotkania VFIG, w którym uczestniczyła AGA. Z tego względu odręczne notatki i wzmianka skarżącej, o którą chodzi skarżącej, nie mogą dotyczyć drugiego spotkania w ramach umowy w dniu 18 listopada 1994 r.

101 W tych warunkach wydaje się, że po wzięciu udziału w pierwszym spotkaniu, wyraźnie antykonkurencyjnym, którego przedmiotu nie akceptowała, skarżąca zaledwie niewiele niż miesiąc po tym wzięła udział w drugim spotkaniu w ramach umowy, w stosunku do którego nie zostało wykazane publiczne odcięcie się skarżącej.

102 Ten umyślny udział w drugim spotkaniu antykonkurencyjnym, które było bezpośrednią kontynuacją pierwszej bezprawnej umowy, anuluje pierwotny protest w trakcie spotkania z dnia 14 października 1994 r., jeśli przyjąć, że rzeczywiście go udowodniono, i wystarczy do odrzucenia w ramach całościowej analizy zachowania skarżącej w okresie od dnia 14 października 1994 r. do dnia 18 listopada 1994 r.

wszelkich twierdzeń dotyczących publicznego odcięcia się od dyskusji w ramach zмовy na temat ustalenia podwyżki cen gazów w butlach i określenia dwumiesięcznego okresu obejmującego zakaz konkurencji.

- 103 W tym względie należy przypomnieć, że pojęcie publicznego odcięcia się jako element zwolnienia z odpowiedzialności należy interpretować wąsko. Jeśli skarżąca faktycznie chciała zachować dystans w stosunku do dyskusji w ramach zмовy, mogła bez problemu wskazać na piśmie swoim konkurentom i sekretarzowi VFIG po spotkaniu w dniu 14 października 1994 r., że w żadnym przypadku nie chciała być uznana za członka kartelu i uczestniczyć w spotkaniach zrzeszenia zawodowego służącego jako tajne ramy dla bezprawnych uzgodnień (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie T-61/99 *Adriatica di Navigazione* przeciwko Komisji, Rec. str. II-5349, pkt 138).
- 104 Ponadto należy stwierdzić, że Komisja opiera się na dowodach z dokumentów pozwalających wyprowadzić wnioski, że skarżąca wzięła udział w wyżej wymienionych porozumieniach. Chodzi tu o odrębne notatki w formie tabel, które Komisja zdefiniowała jako takie w decyzji.
- 105 Skarżąca wysuwa ogólnie zarzut dotyczący bardzo zwięzłego charakteru tych notatek w celu podważenia ich mocy dowodowej. Poza podniesieniem niektórych szczególnych zarzutów dotyczących tych określonych dokumentów twierdzi ona, że odrębne notatki nie mogą w każdym razie być uznane za pełny protokół ze spornych spotkań.
- 106 W tym przypadku należy przypomnieć, że ponieważ zakaz udziału w praktykach i porozumieniach antykonkurencyjnych oraz sankcje, które grożą podmiotom naruszającym prawo, są powszechnie znane, jest też normalne, że działania, które

obejmują te praktyki i porozumienia, mają miejsce poza prawem, że spotkania odbywają się potajemnie, najczęściej w państwie trzecim, a dokumentacja z tym związana jest ograniczona do minimum. Nawet jeśli Komisja odkryje dokumenty świadczące wyraźnie o bezprawnym nawiązaniu kontaktu pomiędzy przedsiębiorstwami — takie jak protokoły ze spotkań — będą one tylko fragmentaryczne i odosobnione, i dlatego często będzie konieczna rekonstrukcja poszczególnych elementów w drodze dedukcji (przywołany w pkt 76 powyżej wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 55 i 56).

107 W większości przypadków istnienie praktyki lub porozumienia antykonkurencyjnego musi być wyprowadzone ze zbiegu szeregu okoliczności i wskazówek, które w przypadku braku innego spójnego wyjaśnienia rozpatrywane łącznie mogą stanowić dowód naruszenia reguł konkurencji (przywołany w pkt 76 powyżej wyrok w sprawach połączonych Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, pkt 57).

108 W niniejszym przypadku jest bezsporne, że dyskusje w ramach zmowy miały miejsce na marginesie spotkań VFIG w dniach 14 października i 18 listopada 1994 r. i nie mogły oraz nie przyczyniły się oczywiście do sporządzenia oficjalnych i wyczerpujących protokołów. Nie można zatem odrzucić odrębnych notatek cytowanych przez Komisję jedynie dlatego, że są one zwięzłe.

109 Poza tym zarzuty skarżącej dotyczące niemożliwości powiązania dwóch tabel z jednym czy drugim spotkaniem VFIG i ich rzekoma niespójność nie stoją na przeszkodzie konkretnemu zbadaniu tych dokumentów.

110 Z jednej trony tabela nr 1 przekazana przez AGA jest opatrzona datą 21 listopada 1994 r. i zawiera skrótową nazwę siedmiu przedsiębiorstw, w tym AGA, rzeczywiście uczestniczących w spotkaniu VFIG z dnia 18 listopada 1994 r. (motyw 140 decyzji).

Tabela nr 2 została zabezpieczona u Air Products, które oświadczyło, że ta tabela może odnosić się do wymienionego wyżej spotkania (motyw 141 decyzji). Ponadto tabela nr 2 zawiera tę samą listę przedsiębiorstw co lista znajdująca się w tabeli nr 1 oraz podobne wskazówki dotyczące podwyżki cen gazów w butlach, transportu i wynajmu.

- 111 Należy także przypomnieć, że spotkanie VFIG z dnia 18 listopada 1994 r. jest drugim i ostatnim spotkaniem o charakterze antykonkurencyjnym, w którym uczestniczyła skarżąca wraz z dużymi przedsiębiorstwami, i że dyskusje w ramach zмовы były kontynuowane w innych ramach.
- 112 Z drugiej strony tabela nr 1 zawiera następującą wzmiankę: „WF 5–6% w odniesieniu do wszystkich produktów 1/1-95 ”, natomiast tabela nr 2 wskazuje: „W/F 6%” w kolumnie zatytułowanej „produkt”. Tak jak słusznie podkreśla Komisja, nawet jeśli te dane liczbowe, o których mowa powyżej, nie zgadzają się dokładnie ze sobą, to jednak są całkowicie ze sobą zgodne i świadczą o udziale skarżącej w podwyżce cen rzędu 5–6% przewidzianej na styczeń 1995 r.
- 113 Ponadto tabela nr 1 zawiera na górze strony wzmiankę „Moratorium: 1.12.–31.1.95”, której jednolity charakter można jedynie wyjaśnić tym, że dotyczy wszystkich przedsiębiorstw wymienionych w tej tabeli. Tabela nr 2 zawiera wzmiankę „W/F [...] 2 mies.”, która z dużym prawdopodobieństwem wyraża dwumiesięczny okres objęty zakazem konkurencji uzgodniony przez przedsiębiorstwa uczestniczące w kartelu. Należy zauważyć tytułem uzupełnienia, że kwestia moratorium była już omawiana podczas spotkania z dnia 14 października 1994 r., tak jak wynika jasno z odrębnych notatek AGA, o których mowa w pkt 99 powyżej.
- 114 Szczególnie wymowny jest fakt, że Hydrogas, małe przedsiębiorstwo wymienione w oświadczeniu p. van den Heuija, którego udział w spotkaniach VFIG w dniu 14 października i 18 listopada 1994 r. nie ulega wątpliwości, nie zostało — w przeciwieństwie do skarżącej — w ogóle wspomniane w tabelach.

- 115 Z powyższych rozważań wynika, że skarżąca nie przeprowadziła dowodu na okoliczność odcięcia się i że Komisja w sposób wymagany prawem udowodniła, że skarżąca wzięła udział w porozumieniach dotyczących ustalenia podwyżek cen w okresie od października 1994 r. do grudnia 1995 r. i określenia zakazu konkurencji w okresie od października 1994 r. do stycznia 1995 r.

— W przedmiocie ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach

- 116 Na początku należy zauważyć, że z decyzji (motyw 352) wynika, że Komisja uznała, że zachowanie różnych przedsiębiorstw uczestniczących w kartelu stanowiło jednolite i ciągłe naruszenie, które stopniowo uległo konkretyzacji przez porozumienia i/lub uzgodnione praktyki.
- 117 Tak więc w art. 1 decyzji stwierdzono, że zainteresowane przedsiębiorstwa, w tym skarżąca, „uczestnicząc w porozumieniach i/lub uzgodnionych praktykach o charakterze ciągłym w branży gazów przemysłowych i medycznych w Niderlandach, naruszyły art. 81 ust. 1”.
- 118 Jeśli chodzi w szczególności o skarżącą, Komisja uznała, że uczestniczyła ona w tym naruszeniu poprzez swoje własne zachowanie i w szczególności ustalając ceny minimalne dla nabywców małych ilości gazu w butlach. Odpowiedzialność skarżącej opiera się w tym względzie na jej udziale w jedynym spotkaniu w dniu 14 października 1994 r. z uwagi na sprostowanie decyzji dokonane w dniu 9 kwietnia 2003 r.

- 119 Po stwierdzeniu w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, że „ciągle nie [wiedziano], czy porozumienie dotyczące cen minimalnych [zostało] naprawdę zawarte w 1994 r.”, Komisja wskazała w motywie 205 decyzji, że podczas spotkań VFIG w marcu i październiku 1994 r. skale cen i ceny minimalne gazów w butlach, które miały mieć zastosowanie do małych klientów, „zostały poruszone w celu zawarcia porozumienia” przynajmniej przez skarżącą, Messer, Air Liquide, Hoek Loos i Air Products. Także w pkt 341 decyzji wskazano, że „Hoek Loos, AGA, Air Products, Air Liquide i Messer” porozumiały się co do cen minimalnych gazów w butlach dostarczanych małym klientom w „1995, 1996 i 1997 roku”.
- 120 Z powyższych rozważań wynika, że Komisja zarzuca skarżącej udział w praktyce uzgodnionej dotyczącej ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach.
- 121 Tymczasem na tym etapie należy przypomnieć, że pojęcie „uzgodnionej praktyki” oznacza pewien rodzaj koordynacji pomiędzy przedsiębiorstwami, która wprawdzie nie prowadzi jeszcze do zawarcia umowy we właściwym tego słowa znaczeniu, lecz pozwala świadomie na zastąpienie konkurencji wraz z jej zagrożeniami praktyczną współpracą przedsiębiorstw (wyrok Trybunału z dnia 14 lipca 1972 r. w sprawie C-48/69 ICI przeciwko Komisji, Rec. str. 619, pkt 64). Kryteria w zakresie spornej koordynacji i współpracy określone w orzecznictwie, dalekie od wymagania opracowania rzeczywistego „planu”, winny być interpretowane w duchu postanowień traktatu dotyczących konkurencji, zgodnie z którymi każdy podmiot gospodarczy winien określać w sposób autonomiczny politykę, jaką zamierza realizować na wspólnym rynku. O ile jest prawdą, iż przywołany wymóg autonomii nie wyłącza prawa podmiotów gospodarczych do przystosowywania się w sprawny sposób do postępowania konkurentów, które stwierdzają lub którego się spodziewają, o tyle jednak zdecydowanie sprzeciwia się on wszelkim kontaktom między tymi podmiotami gospodarczymi, tak bezpośrednim jak i pośrednim, które miałyby na celu lub skutkowałyby bądź wywieraniem wpływu na postępowanie aktualnego lub potencjalnego konkurenta na rynku, bądź ujawnieniem temu konkurentowi postępowania, które one same zdecydowały lub planują realizować na rynku (wyrok Trybunału z dnia 16 grudnia 1975 r. w sprawach połączonych od 40/73 do 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 i 114/73 Suiker Unie i in. przeciwko

Komisji, Rec. str. 1663, pkt 173 i 174, wyrok Sądu z dnia 20 kwietnia 1999 r. w sprawach połączonych od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 i T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. II-931, pkt 720).

- 122 Podobnie w odniesieniu do działań antykonkurencyjnych, które zarzuciła jej Komisja, skarżąca kwestionuje swoją odpowiedzialność, podnosząc, że publicznie odcięła się od dyskusji w ramach zмовы dotyczących ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach.
- 123 W tym względzie z pism procesowych skarżącej i zeznań p. Nordkampa reprezentującego ją podczas spotkań VFIG wynika, że nie wypowiedział się on w kwestii ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach, gdy poruszono ją w trakcie spotkania z dnia 14 października 1994 r.
- 124 Otóż milczenie przedsiębiorstwa na spotkaniu, w trakcie którego doszło do uzgodnienia praktyki w odniesieniu do konkretnej kwestii dotyczącej polityki cen, nie może być przyrównane do wyrażenia stanowczej i wyraźnej dezaprobaty. Natomiast zgodnie z orzecnictwem milcząca zgoda na niezgodną z prawem inicjatywę, bez publicznego odcięcia się od jej treści lub bez zawiadomienia o niej władz administracyjnych, zachęca do kontynuowania naruszenia i utrudnia jego wykrycie. Takie zachowanie stanowi bierny rodzaj uczestnictwa w naruszeniu, które może powodować odpowiedzialność przedsiębiorstwa (zob. przywołany w pkt 76 powyżej wyrok w sprawie *Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji*, pkt 84).
- 125 Jedyne niedokładne wspomnienia p. van den Heuija, które zostały opisane w zeznaniach złożonych na wniosek tuż przed wniesieniem niniejszej skargi, które nie zbiegają się dokładnie z oświadczeniami samej skarżącej, nie mogą podważyć wspomnianego wniosku. Z oświadczenia p. van den Heuija można jednak

wyprowadzić wniosek, że małe przedsiębiorstwa, w tym skarżąca, wyraziły protest wobec ogłoszenia bezprawnych propozycji innych przedsiębiorstw przed rozpoczęciem szczególnych dyskusji na temat każdej propozycji i przed wyrażeniem przez każde przedsiębiorstwo swojego stanowiska, co także zrobiła skarżąca w szczególnych warunkach opisanych w pkt 123 powyżej w odniesieniu do ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach.

- 126 Otóż to zachowanie skarżącej nie może być analizowane jako stanowcza i wyraźna dezaprobatą mogąca wyczerpywać znamiona pojęcia publicznego odcięcia się zgodnie z wymogami i ścisłą wykładnią tego pojęcia w orzecznictwie.
- 127 Ponadto należy wskazać, że w decyzji Komisja wskazuje, że po udzieleniu wyjaśnień przez AGA, potwierdzonych wzmianką znajdującą się w odrębnych notatkach zabezpieczonych u AGA, skale cen dla małych nabywców gazów w butlach zostały przedstawione przez Hoek Loos na marginesie spotkania VFIG w październiku 1994 r. Ponadto w aktach ze wzmianką „VFIG 1995” znalezionych u skarżącej natknięto się na dokument opatrzony datą październik 1994 r. i zatytułowany „tabela dla małych klientów gazów w butlach”, zawierający faktycznie tabelę cen minimalnych. Ten sam dokument został znaleziony w pomieszczeniach Messer i Air Liquide (motywy 207 i 208 decyzji).
- 128 Skarżąca jedynie stwierdziła, że było bardzo możliwe, że ten dokument został jej przekazany podczas spotkania w dniu 14 października 1994 r., jednak jego posiadanie nie dowodziło jej udziału w porozumieniu dotyczącym cen minimalnych ani w nawet dyskusji na ten temat.

129 Jednak skarżąca rzeczywiście uczestniczyła w spotkaniu w dniu 14 października 1994 r. i — jak słusznie podkreśla Komisja — nie dziwi wcale, że w odróżnieniu od podwyżki cen i ustalenia moratorium żadna szczególna wzmianka nie została zawarta w odniesieniu do skarżącej lub innego przedsiębiorstwa, albowiem chodzi tu o listę cen, która została rozdana w trakcie tego spotkania. Zachowanie przez skarżącą tego dokumentu nie zgadza się z twierdzeniem dotyczącym publicznego odcięcia się i koniecznie z tym związanym autonomicznym określaniem polityki handlowej na rynku właściwym, czego orzecznictwo wymaga od każdego podmiotu gospodarczego (zob. przywołany w pkt 58 powyżej wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Participazioni, pkt 116 i przywołane tam orzecznictwo).

130 Chociaż udział skarżącej w drugim spotkaniu w ramach umowy w dniu 18 listopada 1994 r. nie może stanowić podstawy do bezpośredniego podważenia twierdzenia skarżącej dotyczącego jej publicznego odcięcia się, to tak jak w przypadku dwóch pierwszych zachowań zarzuconych przez Komisję wyraża jej antykonkurencyjne nastawienie i zaprzecza, patrząc retrospektywnie, twierdzeniu dotyczącemu publicznego odcięcia się od dyskusji w ramach umowy podczas spotkania w dniu 14 października 1994 r.

131 Jedynie stwierdzenie, że skarżąca nie przedstawiła dowodu na okoliczność jej publicznego odcięcia się, którą podniosła, nie wystarcza jednak do wyprowadzenia wniosku o jej odpowiedzialności.

132 W wyroku wydanym w wyniku odwołania w sprawie Komisja przeciwko Anic Participazioni, przywołanym w pkt 58 powyżej, Trybunał orzekł, że tak jak wynika z treści art. 81 ust. 1 WE, uzgodniona praktyka obejmuje — poza uzgodnieniem przedsiębiorstw — zachowanie na rynku będące wynikiem tego uzgodnienia i związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nimi (pkt 118). Orzekł on także, że należy domniemywać, z zastrzeżeniem przeciwnego dowodu, który muszą przedstawić podmioty zainteresowane, że przy określaniu swojego zachowania na

rynku przedsiębiorstwa uczestniczące w uzgodnieniu i działające na rynku uwzględniają informacje, które wymieniły ze swoimi konkurentami (przywołany w pkt 58 powyżej wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Participazioni, pkt 121).

133 W niniejszym przypadku i wobec braku dowodu przeciwnego, który musiała ona przedstawić, należy stwierdzić, że skarżąca, która była nadal aktywna na rynku właściwym po spotkaniu w dniu 14 października 1994 r., uwzględniła bezprawne uzgodnienie, w którym uczestniczyła podczas tego spotkania, w celu określenia swojego zachowania na tym rynku (przywołany w pkt 58 powyżej wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Participazioni, pkt 119 i 121).

134 Z powyższych rozważań wynika, że Komisja udowodniła w sposób wymagany prawem, że skarżąca wzięła udział w uzgodnionej praktyce dotyczącej ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach.

W przedmiocie czasu trwania naruszenia

135 Należy wskazać na początku, że ostateczna ocena czasu trwania naruszenia przypisanego skarżącej dokonana przez Komisję znajduje się w art. 1 decyzji sprostowanej przez decyzję z dnia 9 kwietnia 2003 r., według którego okres naruszenia rozpoczął się w październiku 1994 r., a zakończył w grudniu 1995 r.

136 Uwzględniając sprostowanie decyzji, zarzut skarżącej oparty na błędnym określeniu początku naruszenia, o którym mowa w art. 1 decyzji, stał się bezprzedmiotowy.

137 W trakcie rozprawy skarżąca podkreśliła, że w art. 1 decyzji niesłusznie wskazano na grudzień 1995 r. jako na koniec okresu naruszenia, ponieważ po spotkaniu VFIG w dniu 18 listopada 1994 r. nie wzięła ona już udziału w żadnym spotkaniu w ramach zмовы.

138 Chociaż ten zarzut może być uznany za dopuszczalny, nie może zostać uwzględniony przez Sąd. W tym względzie należy przypomnieć, że Komisja udowodniła w sposób wymagany prawem, że skarżąca w szczególności wzięła udział w porozumieniu mającym wyraźnie cel antykonkurencyjny, to jest w ustaleniu podwyżek cen w 1995 r. W celu obliczenia czasu trwania naruszenia, które ma na celu ograniczenie konkurencji, należy jedynie ustalić, jak długo to porozumienie trwało, to jest czas, który upłynął od chwili jego zawarcia do chwili jego zakończenia (wyrok Sądu z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawach połączonych od T-49/02 do T-51/02 Brasserie nationale przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-3033, pkt 185).

139 Otóż skarżąca nie udowodniła w sposób wymagany prawem, że wcześniej, to jest przed grudniem 1995 r., zakończyła swój udział w kartelu, przyjmując postawę konkurencyjną i wykazującą się niezależnością na rynku właściwym. Ponadto należy zauważyć, że skarżąca nie wystąpiła z kartelu po to, by donieść o nim Komisji (wyrok Sądu z dnia 29 listopada 2005 r. w sprawie T-62/02 Union Pigments przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-5057, pkt 42).

W przedmiocie naruszenia zasady równego traktowania

- ¹⁴⁰ Skarżąca utrzymuje, że Komisja naruszyła zasadę równego traktowania w ramach oceny udziału małych przedsiębiorstw, uznając, że jedynie skarżąca naruszyła zakaz kartelu, a nie spółki NTG i Hydrogas, które uczestniczyły w kilku spotkaniach, na których omawiano kwestie związane z bezprawnymi porozumieniami.
- ¹⁴¹ W tym względzie wystarczy przypomnieć, że jeżeli przedsiębiorstwo swoim zachowaniem naruszyło art. 81 ust. 1 WE, to nie może ono uniknąć sankcji na tej podstawie, że na inne przedsiębiorstwo, którego sytuacji sąd wspólnotowy nie rozpatruje, nie została nałożona grzywna (wyrok Trybunału z dnia 31 marca 1993 r. w sprawach połączonych 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i od 125/85 do 129/85 *Ahlström Osakeyhtiö i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. I-1307, pkt 197 i wyrok Sądu z dnia 14 lipca 1994 r. w sprawie T-77/92 *Parker Pen przeciwko Komisji*, Rec. str. II-549, pkt 86).
- ¹⁴² W konsekwencji należy odrzucić argumentację skarżącej opartą na tym, że na inne przedsiębiorstwa, znajdujące się jej zdaniem w podobnej sytuacji, nie została nałożona grzywna.

W przedmiocie wniosku o obniżenie kwoty grzywny

Argumenty stron

- ¹⁴³ Skarżąca wskazuje w pierwszej kolejności, że krótki czas trwania naruszenia powinien doprowadzić do obniżenia kwoty grzywny.
- ¹⁴⁴ Podczas rozprawy skarżąca wskazała, że obniżka o 20 000 EUR, która nastąpiła w następstwie decyzji w sprawie sprostowania z dnia 9 kwietnia 2003 r., nie była ani uzasadniona, ani wystarczająca.
- ¹⁴⁵ Skarżąca utrzymuje w drugiej kolejności, że Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności i równego traktowania przy ustalaniu kwoty grzywny, która została na nią nałożona.
- ¹⁴⁶ W tym względzie przytacza ona różnice, które pozwalają na odróżnienie jej od innych przedsiębiorstw będących adresatami decyzji, to jest dynamiczną postawę na rynku właściwym, która została uznana przez Komisję i inne przedsiębiorstwo, późne przystąpienie do VFIG w lipcu 1994 r., które tłumaczy, że nie uczestniczyła w trzynastu spotkaniach tego zrzeszenia, które odbyły się w okresie pomiędzy 1989 r. a wrześniem 1994 r., sprzeciw wyrażony wobec antykonkurencyjnych porozumień z dnia 14 października i 18 listopada 1994 r., brak udziału w spotkaniach dużych przedsiębiorstw na rynku w ramach zмовy, które odbyły się po listopadzie 1994 r. w Bredzie i Barenbrecht, niewielki udział w rynku, wynoszący 1,5%, w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami, które były przynajmniej dwa razy większe od niej, krótki okres uczestnictwa w zakazanych zachowaniach i brak udziału w porozumieniach dotyczących innych warunków umownych aniżeli warunki dotyczące cen.

147 Jej zdaniem z uwagi na te różnice i procentową wielkość obrotu w sektorze gazów przemysłowych została ona ukarana surowiej od innych przedsiębiorstw będących adresatami decyzji.

148 Skarżąca twierdzi, że jeśli grzywny są ustalane w stosunku do całkowitego obrotu przedsiębiorstw z branży gazów przemysłowych w Niderlandach w 1996 r., to ostateczny wynik tych obliczeń jest nieproporcjonalny. Tak więc grzywna nałożona na skarżącą odpowiada 13,6% jej obrotu, a tylko 2,2% w przypadku Hoek Loos i 7,5% w przypadku AGA. Jeśli kwota grzywny jest faktycznie ustalona w oparciu o obrót w 1996 r. na rynku gazów przemysłowych w Niderlandach, to wydaje się ponadto, że grzywna nałożona na skarżącą jest stosunkowo porównywalna z grzywnami nałożonymi na inne przedsiębiorstwa, chociaż udział skarżącej w kartelu nie może w żaden sposób zostać porównany z udziałem innych przedsiębiorstw. Skarżąca wskazuje jeszcze, że kwota nałożona na AGA jest około dziewięciu razy większa od nałożonej na nią kwoty, chociaż udział rynkowy AGA (27,4%) jest 18 razy większy od jej udziału (1,5%).

149 Zdaniem skarżącej te liczby ukazują, że na przedsiębiorstwa, które odgrywają większą rolę w kartelu i mają większe możliwości przyniesienia szkody konkurencji na rynku właściwym, zostały nałożone łagodniejsze grzywny. Skarżąca, która nie odgrywała żadnej roli lub ewentualnie bardzo ograniczoną rolę i która miała bardzo niewielki udział w rynku, została surowiej ukarana aniżeli przywódcy kartelu.

- 150 Po przypomnieniu, że w ramach ustalania kwot grzywien w sprawach z dziedziny karteli Komisja dysponuje uprawnieniami dyskrecjonalnymi, podnosi ona, że kwota grzywny nałożonej na skarżącą jest jak najbardziej właściwa, i kwestionuje wszelkie naruszenia zasady równego traktowania.

Ocena Sądu

- 151 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że przy ustalaniu kwoty każdej grzywny Komisja dysponuje swobodnym uznaniem i nie jest zobowiązana do stosowania w tym celu określonej formuły matematycznej (wyrok Trybunału z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-283/98 P Mo och Domsjö przeciwko Komisji, Rec. str. I-9855, pkt 47, wyroki Sądu z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie T-150/89 Martinelli przeciwko Komisji, Rec. str. II-1165, pkt 59 i z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-352/94 Mo och Domsjö przeciwko Komisji, Rec. str. II-1989, pkt 268). Jej ocena musi zostać jednak dokonana w poszanowaniu prawa wspólnotowego, które obejmuje nie tylko postanowienia traktatu, lecz również ogólne zasady prawa (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 25 lipca 2002 r. w sprawie C-50/00 P Unión de Pequeños Agricultores przeciwko Radzie, Rec. str. I-6677, pkt 38).

- 152 W tym względzie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania jest naruszona tylko wtedy, gdy porównywalne sytuacje są traktowane w różny sposób lub różne sytuacje są traktowane w identyczny sposób, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (wyroki Trybunału z dnia 13 grudnia 1984 r. w sprawie 106/83 Sermide, Rec. str. 4209, pkt 28 i z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie C-174/89 Hoche, Rec. str. I-2681, pkt 25, wyrok Sądu z dnia 14 maja

1998 r. w sprawie T-311/94 BPB de Eendracht przeciwko Komisji, Rec. str. II-1129, pkt 309).

- 153 Należy również zauważyć, że ocena proporcjonalnego charakteru nałożonej grzywny do wagi i czasu trwania naruszenia, czyli kryteriów, o których mowa w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, podlega nieograniczonemu prawu orzekania przyznanemu Sądowi w art. 17 tego rozporządzenia.
- 154 W niniejszej sprawie bezsporny jest fakt, że Komisja ustaliła kwotę grzywny nałożonej na skarżącą zgodnie z ogólną metodą, którą sama sobie narzuciła w swoich wytycznych.
- 155 Wytyczne stanowią w pkt 1 akapit pierwszy, że w celu ustalenia wysokości grzywien kwota podstawowa będzie określana w zależności od wagi i czasu trwania naruszenia, to jest jedynych kryteriów wymienionych w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Tytułem ogólnej uwagi w pkt 5 lit. a) wytycznych Komisja precyzuje również, że „ostateczna kwota obliczana zgodnie z tą metodą (podstawowa kwota powiększona lub pomniejszona procentowo) nie może w żadnym przypadku przewyższać 10% całkowitego obrotu przedsiębiorstw, zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17”. Zatem wytyczne nie wykraczają poza ramy prawne sankcji określone w tym przepisie (przywołany w pkt 75 powyżej wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 250 i 252).

W przedmiocie czasu trwania naruszenia

- 156 W odniesieniu do czynnika dotyczącego czasu trwania naruszenia wytyczne wprowadzają rozróżnienie między krótkotrwałymi naruszeniami (zazwyczaj mniej niż rok), w przypadku których nie należy zwiększać kwoty wyjściowej ustalonej na podstawie wagi naruszenia, naruszeniami o średnim okresie trwania (zazwyczaj od roku do pięciu lat), w przypadku których ta kwota może zostać zwiększona o 50%, oraz długotrwałymi naruszeniami (zazwyczaj powyżej pięciu lat), w przypadku których ta kwota może zostać zwiększona za każdy rok o 10% (pkt 1 B akapit pierwszy tiret od pierwszego do trzeciego).
- 157 O ile zwiększenie mogące wynosić maksymalnie 50% jest przewidziane w odniesieniu do naruszeń o średnim okresie trwania, o tyle pkt 1 B wytycznych nie przewiduje automatycznego zwiększenia o określony procent za rok, lecz pozostawia w tym względzie Komisji pewien zakres uznania (wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-220/00 Cheil Jedang przeciwko Komisji, Rec. str. II-2473, pkt 134).
- 158 Jak przedstawiono powyżej, początkowo Komisja błędnie sądziła, że czas trwania naruszenia popełnionego przez skarżącą mieścił się między marcem 1994 r. a grudniem 1995 r., w związku z czym zakwalifikowała ona to naruszenie jako naruszenie o średnim okresie trwania (motyw 434 decyzji).
- 159 Zmiana decyzji, która miała miejsce w dniu 9 kwietnia 2003 r., umożliwiła sprostowanie art. 1 tej decyzji w kwestii czasu trwania naruszenia zarzucanego skarżącej. Komisja wyjaśnia jasno w swojej decyzji w sprawie sprostowania, że kwota wyjściowa grzywny w wysokości 0,45 mln EUR została początkowo podwyższona o 15% ze względu na czas trwania naruszenia, przy czym podwyżka ta została obniżona do 10% z uwagi na przesunięcie początku naruszenia na październik 1994 r.

- 160 Jako że naruszenie popełnione przez skarżącą słusznie rozciąga się obecnie na okres między październikiem 1994 r. a grudniem 1995 r., to jest na okres wynoszący nieco więcej niż jeden rok, zakwalifikowanie rozpatrywanego naruszenia jako naruszenia o średnim okresie trwania pozostaje właściwe, w związku z czym Komisja słusznie dokonała podwyżki na podstawie wytycznych o 10%. Skarżąca nie przedstawiła żadnych okoliczności pozwalających na stwierdzenie, że Komisja popełniła w tym względzie błąd w ocenie oraz że dokonana podwyżka powinna być niższa od 10%.
- 161 Z tego wynika, że należy odrzucić zarzut oparty na rzekomo nieuzasadnionym i niewystarczającym zmniejszeniu kwoty grzywny dokonany przez Komisję w jej decyzji w sprawie sprostowania.

W przedmiocie rzekomo dyskryminacyjnego i/lub nieproporcjonalnego charakteru grzywny nałożonej na skarżącą

- 162 Należy podnieść, że aby ustalić kwotę wyjściową grzywien, określaną w zależności od wagi naruszenia, Komisja uznała, że mimo, iż zainteresowane przedsiębiorstwa uczestniczyły w kartelu cenowym, ze względu na ograniczony zasięg geograficzny rynku oraz na fakt, że ten sektor ma średnie znaczenie gospodarcze, naruszenie to należy zakwalifikować jedynie jako poważne (motywy 423 i 428 decyzji).
- 163 W celu uwzględnienia konkretnej wagi niezgodnego z prawem zachowania każdego z przedsiębiorstw biorących udział w kartelu, a co za tym idzie, jego rzeczywistego wpływu na konkurencję, Komisja podzieliła zainteresowane przedsiębiorstwa na cztery kategorie, w zależności od ich względnego znaczenia na omawianym rynku. W tym celu Komisja uznała za stosowne przyjąć za podstawę do porównania względnego znaczenia przedsiębiorstw na omawianym rynku obrót osiągnięty na nim w 1996 r. (motywy 429–432 decyzji).

- 164 W wyniku tego Hoek Loos i AGA Gas, które uznano za zdecydowanie największe podmioty na omawianym rynku, zostały zaliczone do pierwszej kategorii. Air Products i Air Liquide, będące średnimi podmiotami na tym rynku, umieszczono w drugiej kategorii. Messer i BOC, których znaczenie na właściwym rynku określone zostało jako „znaczaco mniejsze”, przydzielono do trzeciej kategorii. W czwartej kategorii znalazła się skarżąca, która ma jedynie bardzo niewielki udział w tym rynku (motyw 431 decyzji).
- 165 Na podstawie powyższych rozważań Komisja przyjęła identyczną kwotę wyjściową dla Hoek Loos i AGA Gas, to jest 10 mln EUR, natomiast dla Air Products i Air Liquide — 2,6 mln EUR, dla Messer i BOC — 1,2 mln EUR, a dla skarżącej — 0,45 mln EUR.
- 166 Jeśli chodzi o czas trwania naruszenia, Komisja uznała, że było to naruszenie o średnim okresie trwania (od jednego roku do czterech lat) dla każdego z tych przedsiębiorstw, gdyż Hoek Loos, AGA Gas, Air Products, Air Liquide i Messer naruszały art. 81 ust. 1 WE od września 1993 r. do grudnia 1997 r., BOC od czerwca 1994 r. do grudnia 1995 r., a skarżąca od października 1994 r. do grudnia 1995 r., po sprostowaniu decyzji mającym miejsce w dniu 9 kwietnia 2003 r. Zwiększona początkowo o 15% kwota wyjściowa przyjęta dla skarżącej została ostatecznie zgodnie z motywem 9 decyzji z dnia 9 kwietnia 2003 r. powiększona o 10% ze względu na czas trwania naruszenia.
- 167 Kwota podstawowa grzywny, określana w zależności od wagi i czasu trwania naruszenia, ustalona więc została zarówno w przypadku Hoek Loos, jak i przedsiębiorstwa AGA Gas na 14 mln EUR, zaś dla Air Products i Air Liquide na 3,64 mln EUR, dla Messer na 1,68 mln EUR, dla BOC na 1,38 mln EUR, a dla skarżącej na 0,51 mln EUR, a następnie — po sprostowaniu — na 0,49 mln EUR.

- 168 Komisja uznała, że skarżąca odgrywała jedynie bierną rolę w popełnieniu naruszeń i że nie brała ona udziału we wszystkich aspektach naruszeń oraz że okoliczności łagodzące uzasadniały obniżenie o 15% kwoty podstawowej nałożonej grzywny, która została obniżona do 0,43 mln EUR (motyw 442 decyzji), a następnie do 0,41 mln EUR na skutek decyzji w sprawie sprostowania z dnia 9 kwietnia 2003 r.
- 169 Natomiast skarżąca nie skorzystała z żadnej obniżki na podstawie komunikatu w sprawie współpracy.
- 170 Z powyższych rozważań wynika, że Komisja uwzględniła w pełni szczególne okoliczności sytuacji skarżącej, które odróżniały ją od innych przedsiębiorstw będących adresatami decyzji, i to zarówno, jeśli chodzi o czas trwania naruszenia, bierną rolę skarżącej, jak i jej niewielki udział w rynku, oraz które wyjaśniają, że na skarżącą została nałożona najniższa grzywna z grzywien wymierzonych przez Komisję w decyzji.
- 171 Twierdzenie, że w przypadku skarżącej występuje inna sytuacja niż w przypadku pozostałych przedsiębiorstw uczestniczących w kartelu, które odnosi się do rzekomo wyrażonego sprzeciwu wobec porozumień antykonkurencyjnych w związku z istnieniem dynamicznego zachowania na właściwym rynku, nie dotyczy sporu co do ustalenia kwoty grzywny, lecz sporu co do istnienia naruszenia.
- 172 Tymczasem skarżąca twierdzi, że ostateczna kwota nałożonej grzywny nie jest proporcjonalna do jej niewielkiego udziału w rynku i jej obrotu, zarówno światowego, jak i na omawianym rynku, oraz że tym samym została ona ukarana surowiej niż większe przedsiębiorstwa, które odgrywały kierowniczą rolę w kartelu.

173 Należy najpierw przypomnieć, że przy ustalaniu kwoty grzywien w zależności od wagi i czasu trwania spornego naruszenia, w przypadku gdy grzywiny zostają nałożone na kilka przedsiębiorstw uczestniczących w tym samym naruszeniu, Komisja nie ma obowiązku zapewnienia, aby ostateczne kwoty grzywien dla tych przedsiębiorstw wynikające z obliczeń odzwierciedlały wszelkie różnice pomiędzy nimi ze względu na ich całkowity lub właściwy obrót (przywołany w pkt 75 powyżej wyrok w sprawach połączonych Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, pkt 312).

174 Należy przy tym dodać, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 nie zabrania, w przypadku gdy grzywiny zostają nałożone na kilka przedsiębiorstw uczestniczących w tym samym naruszeniu, aby kwota grzywiny nałożonej na małe lub średnie przedsiębiorstwo i wyrażona w procentach od obrotu nie była wyższa od kwoty grzywien nałożonych na większe przedsiębiorstwa. Z tego przepisu wynika bowiem, że zarówno w przypadku małych i średnich, jak i dużych przedsiębiorstw przy określaniu kwoty grzywiny należy uwzględnić wagę i czas trwania naruszenia. W zakresie, w jakim Komisja nakłada na przedsiębiorstwa uczestniczące w tym samym naruszeniu grzywiny, które w odniesieniu do każdego przedsiębiorstwa są uzasadnione z punktu widzenia wagi i czasu trwania naruszenia, nie można jej zarzucać, że kwota grzywiny niektórych przedsiębiorstw jest wyższa w stosunku do obrotu od kwoty grzywien innych przedsiębiorstw (wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-21/99 Dansk Rørindustri przeciwko Komisji, Rec. str. II-1681, pkt 203).

175 W tej kwestii należy podnieść, że ostateczna kwota grzywien jest jedynie wynikiem szeregu obliczeń arytmetycznych, które Komisja przeprowadza zgodnie z wytycznymi, co miało miejsce w niniejszym przypadku, oraz ewentualnie zgodnie z komunikatem w sprawie współpracy.

- 176 W odniesieniu do czasu trwania naruszenia ocena przez Komisję okoliczności obciążających lub łagodzących oraz stopnia współpracy przedsiębiorstwa uczestniczącego w kartelu jest związana z indywidualnym zachowaniem danego przedsiębiorstwa, a nie z jego udziałem w rynku lub jego obrotem.
- 177 W tych okolicznościach ostateczna kwota grzywny nie jest a priori czynnikiem właściwym do ustalenia, czy z uwagi na znaczenie przedsiębiorstw uczestniczących w kartelu grzywna jest ewentualnie nieproporcjonalna.
- 178 Natomiast kwota wyjściowa grzywny stanowi w tym przypadku istotny czynnik pozwalający ocenić ewentualny brak proporcjonalności grzywny w stosunku do znaczenia uczestników kartelu.
- 179 W odniesieniu do skarżącej na podstawie wagi naruszenia Komisja ustaliła w decyzji kwotę wyjściową grzywny w wysokości 0,45 mln EUR.
- 180 Jak już wspomniano, w celu uwzględnienia konkretnej wagi niezgodnego z prawem zachowania każdego z przedsiębiorstw biorących udział w kartelu, a co za tym idzie, jego rzeczywistego wpływu na konkurencję, Komisja podzieliła w decyzji zainteresowane przedsiębiorstwa na cztery kategorie, w zależności od ich względnego znaczenia na właściwym rynku. Skarżąca została zaliczona do pierwszej kategorii.

- 181 Komisja powołała się przy tym na dane liczbowe ujęte w trzeciej kolumnie tabeli nr 1 znajdującej się w motywie 75 decyzji:

Przedsiębiorstwa	Całkowity obrót adresatów decyzji w 2001 r. (w EUR)	Obrót sektora gazów w butelkach i płynnych gazów w Niderlandach (w EUR) i szacowane udziały w rynku za 1996 r.
Hoek Loos [NV]	470 648 000	71 400 000 (39,7%)
AGA Gas BV ¹	55 479 000 ²	49 200 000 (27,4%)
[Air Products]	110 044 000	18 600 000 (10,4%)
Air Liquide BV	60 720 000	12 900 000 (7,2%)
[Messer]	11 275 000	8 200 000 (4,4%)
[BOC]	6 690 905 000	6 800 000 (3,8%)
[Westfalen]	5 455 000	2 600 000 (1,5%)

¹ Na skutek likwidacji AGA Gas BV w 2000/2001 r. AGA AB zgodziła się przyjąć odpowiedzialność za działania swojej spółki-córki, a zatem to ona jest adresatem decyzji.

² 2000 r. jest ostatnim pełnym rokiem gospodarczym, dla którego dostępne są dane o obrocie AGA Gas BV.

- 182 Wystarczy stwierdzić, że w roku odniesienia skarżąca miała najniższy obrót i najmniejszy udział w rynku ze wszystkich przedsiębiorstw będących adresatami decyzji, co wyjaśnia i uzasadnia jej zakwalifikowanie do ostatniej kategorii oraz fakt, że kwota wyjściowa jest najniższa ze wszystkich kwot wyjściowych przyjętych przez Komisję w stosunku do tych przedsiębiorstw. Kwota wyjściowa przyjęta w odniesieniu do skarżącej różni się zatem obiektywnie od kwot wyjściowych przyjętych w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorstw.

- 183 Ponadto stosunek obrotów osiągniętych na właściwym rynku przez przedsiębiorstwa wymienione w tabeli nr 1 decyzji do kwot wyjściowych grzywien ustalonych przez Komisję w odniesieniu do każdego z tych przedsiębiorstw nie wykazuje żadnych dysproporcji w traktowaniu skarżącej, ponieważ kwoty wyjściowe grzywien stanowią 17,3% obrotu na właściwym rynku w przypadku skarżącej, zaś 14% w przypadku Hoek Loos, 20,3% w przypadku AGA Gas, 13,98% w przypadku Air Products, 20,2% w przypadku Air Liquide, 14,6% w przypadku Messer i 17,6% w przypadku BOC.
- 184 W swojej skardze skarżąca twierdzi, że o ile grzywiny zostały faktycznie ustalone na podstawie obrotu stwierdzonego za 1996 r. na rynku gazów przemysłowych w Niderlandach, z punktu widzenia proporcji nałożona na nią grzywna jest porównywalna z grzywnami nałożonymi na inne przedsiębiorstwa, podczas gdy jej udział w kartelu nie może być w żaden sposób porównywany z udziałem innych przedsiębiorstw. W tej kwestii wystarczy przypomnieć, że najmniejsze znaczenie roli, jaką skarżąca odegrała w naruszeniu w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami, zostało uwzględnione przez Komisję jako okoliczność łagodząca w celu zmniejszenia kwoty grzywiny nałożonej na skarżącą.
- 185 Zatem wydaje się, że skarżąca nie może się skutecznie powołać na nieproporcjonalność kwoty nałożonej na nią grzywiny, jako że kwota wyjściowa jej grzywiny jest uzasadniona w świetle przyjętego przez Komisję kryterium oceny znaczenia każdego z przedsiębiorstw na właściwym rynku (zob. podobnie przywołany w pkt 71 powyżej wyrok w sprawie LR AF 1998 przeciwko Komisji, pkt 304).
- 186 Powyższy wniosek daje również podstawy do odrzucenia argumentu skarżącej opartego na porównaniu z Hoek Loos i AGA w zakresie stosunku między ostateczną

kwotą grzywny a obrotem światowym, jako że ten obrót nie został wzięty pod uwagę przez Komisję w celu dokonania oceny wagi naruszenia i ustalenia kwot wyjściowych do obliczenia grzywien.

- 187 Z powyższych rozważań wynika, że skarżąca nie przedstawiła dowodu na rzekomo dyskryminacyjny i/lub nieproporcjonalny charakter nałożonej na nią grzywny oraz że ostateczna kwota tej grzywny wydaje się w pełni odpowiednia.

W przedmiocie wniosku o przesłuchanie p. van den Heuija

- 188 Skarżąca wnosi w replice o przesłuchanie przez Sąd pod przysięgą p. van den Heuija. Na rozprawie skarżąca uściśliła, że ten wniosek opiera się na art. 48 regulaminu odnoszącego się do wskazania dowodów.

- 189 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 44 § 1 lit. e) i art. 48 § 1 regulaminu skarga musi zawierać w razie potrzeby wnioski dowodowe, oraz że strony mogą jeszcze wskazać dowody na poparcie swojej argumentacji w replice i duplice pod warunkiem, że uzasadnią one opóźnienie w przedstawieniu swoich wniosków dowodowych. Zatem dowód przeciwny i rozszerzenie środków dowodowych w następstwie dowodu przeciwnego strony przeciwnej w odpowiedzi na skargę nie są objęte prekluzją przewidzianą w art. 48 § 1 regulaminu. Przepis ten dotyczy bowiem nowych dowodów i musi być interpretowany w świetle art. 66 § 2 regulaminu, który przewiduje wyraźnie, że dopuszcza się przedstawienie dowodów przeciwnych oraz rozszerzenie środków dowodowych (przywołany w pkt 74 powyżej wyrok w sprawie Baustahlgeewebe przeciwko Komisji, pkt 71 i 72).

- 190 W niniejszym przypadku wystarczy stwierdzić, iż z akt sprawy wynika, że środki dowodowe powołane przez Komisję w jej odpowiedzi na skargę zostały już wymienione w decyzji, jak również w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów lub w załącznikach do tych dokumentów.
- 191 W konsekwencji wniosku o przesłuchanie p. van den Heuija nie można traktować jako przedstawienia dowodu przeciwnego, który nie podlega prekluzji przewidzianej w art. 48 § 1 regulaminu, gdyż skarżąca była w stanie wskazać ten środek dowodowy w skardze wniesionej do Sądu. Wniosek o przesłuchanie świadka zawarty w replice należy zatem uznać za spóźniony i w związku z tym należy go odrzucić z tego powodu, że skarżąca nie uzasadniła opóźnienia w jego przedstawieniu.

W przedmiocie kosztów

- 192 Zgodnie z art. 87 § 3 regulaminu w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron oraz w wypadkach szczególnych Sąd może postanowić, że koszty zostaną rozdzielone, albo że każda ze stron poniesie własne koszty.
- 193 W niniejszym przypadku należy podnieść, że zmiana decyzji, która miała miejsce w dniu 9 kwietnia 2003 r., umożliwiła sprostowanie art. 1 tej decyzji w kwestii czasu trwania naruszenia zarzucanego skarżącej, jako że Komisja uznała w tej decyzji zasadność zarzutu podniesionego w skardze przez skarżącą, który dotyczył pierwotnie przyjętego początku naruszenia, to jest marca 1994 r.

- ¹⁹⁴ Mając na uwadze tę okoliczność oraz fakt, że skarga podlega oddaleniu, należy postanowić, że skarżąca pokrywa własne koszty oraz trzy czwarte kosztów poniesionych przez Komisję.

Z powyższych względów

SĄD (piąta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**
- 2) **Westfalen Gassen Nederland BV zostaje obciążona własnymi kosztami jak również trzema czwartymi kosztów poniesionych przez Komisję. Komisja pokrywa jedną czwartą swoich kosztów.**

Vilaras

Dehousse

Šváby

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 5 grudnia 2006 r.

Sekretarz

Prezes

E. Coulon

M. Vilaras

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	II - 4575
Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu	II - 4575
Zaskarżona decyzja	II - 4577
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 4584
W przedmiocie wniosku o stwierdzenie nieważności art. 1 i 3 decyzji	II - 4586
Argumenty stron	II - 4586
W przedmiocie ustalenia podwyżki cen	II - 4586
W przedmiocie określenia okresów objętych zakazem konkurencji	II - 4589
W przedmiocie ustalenia cen minimalnych	II - 4590
W przedmiocie czasu trwania naruszenia	II - 4593
W przedmiocie naruszenia zasady równego traktowania	II - 4593
Ocena Sądu	II - 4594
Uwagi wstępne	II - 4594
W przedmiocie publicznego odciążenia się podniesionego przez skarżącą	II - 4595
— W przedmiocie ustalenia podwyżek cen i określenia okresu objętego zakazem konkurencji.	II - 4596
— W przedmiocie ustalenia cen minimalnych dla nabywców małych ilości gazów w butlach	II - 4606
W przedmiocie czasu trwania naruszenia	II - 4611
W przedmiocie naruszenia zasady równego traktowania	II - 4613
	II - 4629

W przedmiocie wniosku o obniżenie kwoty grzywny	II - 4614
Argumenty stron	II - 4614
Ocena Sądu	II - 4616
W przedmiocie czasu trwania naruszenia	II - 4618
W przedmiocie rzekomo dyskryminacyjnego i/lub nieproporcjonalnego charakteru grzywny nałożonej na skarżącą	II - 4619
W przedmiocie wniosku o przesłuchanie p. van den Heuija	II - 4626
W przedmiocie kosztów	II - 4627